

WADA 2014 DOPİNGLE MÜCADELE KURAL İHLALLERİ RAPORU

Raporun ana hatları şöyledir;

- Raporunda 109 ülkeden, 83 spor dalında meydana gelen, 1693 dopingle mücadele kural ihlali yer almaktadır.
- Bu ihlallerin 1462 tanesini aykırı analitik bulgu, 231 tanesini ise "istihbarata dayalı kanıtlar" ile analiz dışı bulgularla ortaya çıkarılmıştır.
- 2014 yılında toplam 2287 aykırı analitik bulgu rapor edilmiş ve bunun % 64'ü (1462 tanesi) dopingle mücadele kural ihlali olarak sonuçlanmıştır.
- Analiz dışı bulgular ile ortaya çıkarılan 231 ihlalin 185 tanesini sporcular, 46 tanesini sporcu destek personeli yapmıştır.
- Rakamlar, 2009 yılında yürürlüğe giren Dünya Doping Mücadele Talimatı'nın uygulandığı son yıla aittir. (01.01.2015 tarihinden sonra 2015 Talimatı yürürlüğe girmiştir.)

Dünya Doping Mücadele Ajansı (WADA), yıllık DOPİNGLE MÜCADELE KURAL İHLALLERİ RAPORU'nu 27 Nisan 2016 tarihinde açıklamıştır. Bu rapor, WADA'nın yayınladığı ikinci yıllık rapor olup; 2014 yılı boyunca tüm spor aktivitelerinde oluşan küresel doping istatistiklerini, en kapsamlı şekilde göstermekte olan bir belgedir.

Raporunda söz edilen analizler 2014 yılı içinde, 32 WADA akredite ve kan analizi için onaylı 3 laboratuvar tarafından yapılan, yarışma içi ve dışı analizlerdir.

İdrar, kan ve ABP kan testleri ayrı ayrı testler olarak ele alınırsa; 2014 yılında 2013 yılına nazaran 15,000 adet daha fazla test yapılmıştır. Ayrıca, akredite laboratuvarların yarısından fazlası, yıllık toplam analiz sayılarını arttırmışlardır. Diğer bir deyişle, yıllar ilerledikçe yapılan doping kontrolü sayısı artmaktadır.

2014 yılında elde edilen aykırı analitik bulgu oranı (%1,11) 2013 yılına göre (%1,31) daha düşüktür. Ek olarak toplam bulgu (aykırı analitik bulgu ve atipik bulgu toplamı) oranı da 2013 yılına (%2,21) göre 2014'te (%1,36) daha düşüktür. Bunun sebebi büyük olasılıkla atipik bulgu sayısındaki azalmadır. Sporcu Biyolojik Pasaportu'nda Steroid Modülü'nün uygulanmaya başlaması ve IRMS yönteminin kullanılması nedeniyle, önümüzdeki yıllarda da bu düşüşün sürmesi beklenmektedir.

Rapor, 385 değişik Test Otoritesi'nin verdiği bilgiler kullanılarak hazırlanmıştır. WADA akredite laboratuvarların tamamı, yıllık olarak yapmak zorunda oldukları en az 3,000 analiz rakamını, 2014 yılında da aşmışlardır.

Raporunda, bir sporcuya ait birden fazla istatistiki bilgi bulunabilir çünkü yıl içinde aynı sporcuya birden fazla test yapılmış veya o sporcunun numunesinden birden fazla bulgu elde edilmiş olabilir.

Raporda, diğer yıllardan farklı olarak; hangi spor dalı ve disiplininde, hangi yasaklı madde sınıfından, kaç tane yasaklı maddenin tespit edildiği yer almaktadır. Ayrıca tüm dünyadaki spor organizasyonu kurumları 8 ana kurum olarak ele alınmış ve bu kurumların organizasyonlarına ait rakamlara da yer verilmiştir.

Rapor, 2014 yılı boyunca kayıtlara geçen toplam 1693 dopingle mücadele kural ihlalinin, 109 değişik ülkeden, 83 farklı spor dalındaki kişilerce yapıldığını vurgulamaktadır. WADA akredite laboratuvarlar tarafından 2014 yılı içinde toplam olarak 2287 aykırı analitik bulgu rapor edilmiş ve bu rakamın % 64'ü olan 1462 tanesi dopingle mücadele kural ihlali ile sonuçlanmış; diğer bir deyişle 1462 ihlal aykırı analitik bulgulardan kaynaklanmıştır. Diğer 231 ihlal ise, analiz dışı dopingle mücadele kural ihlali olup, istihbari kanıtlara dayanmaktadır. Bunların da 185 tanesi sporcular, 46 tanesi ise sporcu destek personeli tarafından işlenmiştir.

2014 Dopingle Mücadele Kural ihlalleri Raporu'nun, 2009 Dünya Dopingle Mücadele Kuralları'na göre işlenen ve hüküm verilen ihlallere dayandığına dikkat edilmelidir. 2015 Talimatı uyarınca işlenen ve hüküm verilen ihlaller ile ilgili rapor 2017 yılında yayınlanacaktır.

2014 Dopingle Mücadele Kural ihlalleri Raporu, geçen yıl Temmuz ayında yayınlanan 2014 Test Rakamları Raporu ile birlikte değerlendirildiği zaman değişik bir tablo ortaya çıkmaktadır. Test Rakamları Raporu, WADA akredite laboratuvarlar tarafından rapor edilen aykırı analitik bulguları işaret ederken; Kural ihlalleri Raporu bu aykırı analitik bulgulardan ceza ile sonuçlananları göstermektedir. Ayrıca, son yayınlanan Kural ihlalleri Raporu; ülkeler ve spor dalları için 2014 yılı içinde elde edilen en kapsamlı küresel doping istatistiklerini de içermektedir.

WADA, gelecek yılın Dopingle Mücadele Kural ihlalleri Raporu'nun yeni Talimat'ın etkilerini yansıtacağına inanmakta ve geliştirilen yeni yöntemlerin dopingle mücadele eden kesimler tarafından uygulamaya konulacağını beklemektedir.

Dopingle mücadele kural ihlallerinin büyük bir çoğunluğu idrar veya kan testlerinin analiz edilmesi sonucu oluşurken, küçümsenmeyecek bir rakamda da (231 tane) analize dayanmayan ve sporcu ile sporcu destek personeli tarafından yapıldığı açıklanan kural ihlalleri vardır. Testten kaçma; numune vermeyi reddetme veya başarısız olma; yasaklı maddelere sahip olma veya bu maddelerin ticareti ve kaçakçılığı veya bu suçlara yardım ederek suç ortaklığı olan bu ihlaller, toplanan istihbarat sonucu elde edilen kanıtlara dayanarak belirlenmiştir. Bu durum, dopingle mücadele ederken analiz dışı yaklaşımın artan önemini ortaya koymaktadır; ayrıca, 2015 Talimat'ı da analitik olmayan yöntemlerin değerine vurgu yapmaktadır.

Rapor, doping riskinin en aza indirilmesi ve dopingin önlenmesinde değerlere dayalı eğitimin önemine dikkat çekmektedir. Bu eğitim programları sayesinde sporcular, dopingin neden yanlış olduğunu; neden yapılmaması gerektiğini ve kendilerini bundan nasıl koruyacaklarını öğrenmektedirler.

Dr. Kaya LİVANELİOĞLU